

Valvottu käyttötila

Julkaistu 15.4.2020

Valvottu käyttötila -termillä tarkoitetaan tilaa, jossa asiakkaat eli huumeidenkäyttäjät voivat käyttää päihteensä turvallisessa ja hygieenisessä ympäristössä sekä mahdollisuuden saada apua mahdollisimman turvalliseen päihteidenkäyttöön. Valvotut käyttötilat ovat täysi-ikäisille suunnattuja matalan kynnyksen yksiköitä. Tavoitteena on vähentää huumeidenkäyttäjien sairastavuutta, yliannostuskuolemia ja lisätä tietoa huumeidenkäyttöön sekä terveyteen liittyvistä tahoista ja hoitopoluista. Käyttötilat ovat suunnattuja erityisesti kaikista marginalisoiduimmalle väestönosalle; vakinaista asuntoa vailla oleville sekä ihmisille, jotka käyttävät huumeita julkisilla paikoilla. Pisteiden tavoitteena on myös lisätä kaupunkiturvallisuuksi ja alueiden viihtyisyyttä vähentämällä sosiaalisia haittoja.

Ensimmäinen valvottu käyttötila perustettiin Sveitsiin vuonna 1986 ja vuoteen 2018 mennessä virallisia valvottuja käyttötiloja oli EMCDDA:n mukaan 78 kappaletta. Käyttötiloja on pääosin kolmentyyppisiä, muihin matalan kynnyksen palveluihin integroitua, tarpeeseen syntyneitä matalan kynnyksen pisteitä sekä liikkuvia käyttötiloja. Palveluita on maailmanlaajuisesti pyritty tuomaan paikkoihin, joissa julkinen päihteidenkäyttö on aiheuttanut ongelmia ja joissa on ollut tarvetta luoda kontakti huumeita käyttävien yhteisöihin.

Valvottujen käyttötilojen palveluita ovat perinteisesti olleet puhtaiden käyttövälineiden jakaminen, sosiaalineuvonta ja -ohjaus, yliannostustilanteiden turvallinen hoitaminen, akuuttien infektioiden hoitaminen sekä tilanteenmukainen hoitoonohjaus asiakkaan niin toivoessa. Monessa käyttötilassa on myös ainetestausta, jonka avulla ihmiset voivat varmistua käyttämänsä aineen koostumuksesta ja näin välttää epätoivottuja vaikutuksia käytön yhteydessä.

Tutkimustiedon perusteella valvotut käyttötilat auttavat saavuttamaan ryhmittymiä, jotka eivät ole muiden päihdepalveluiden asiakkaina. Tämä on mahdollistanut välittömän parannuksen asiakkaiden hygieniaan ja vähentänyt riskikäyttöä. Toiminta on myös tuottanut laajempia terveyshyötyjä sekä parannusta yleiseen järjestykseen. Pistosvälineiden yhteiskäyttö on myös vähentynyt palveluiden läheisyydessä, joka osittain rajoittaa tartuntatautien kuten HIV ja HCV (C-hepatiitti) leviämistä ja yliannostuskuolemia. Kansanterveydellisestä näkökulmasta tartuntatautien leviämisen estämisen hyöty valvotuissa käyttötiloissa on kuitenkin marginaalista ja erittäin vaikea todentaa.

Valvotun käyttötilan käynnistäminen ei ole lainsäädännöllisistä syistä Suomessa artikkelin kirjoitushetkellä mahdollista. Helsingin kaupunginhallitus on jättänyt 04/2019 esityksen valtioneuvostolle erillislain säätämiseksi. Tällä turvattaisiin sekä asiakkaiden asioiminen, että työntekijöiden turvallinen työskentely käyttötilassa.

Juha Sedergren
A-klinikkasäätiö

Katso myös Tietopuun Blogi: [Valvotut huumeiden käyttöhuoneet - haittoja vähentävän työn seuraava askel?](#)

link

› **Lähteet**

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumehaittojen-vahentaminen-ja-tartuntataudit/valvottu-kayttotila>